

Boeken troef! (in het s.o.)

LOS-project 2020-2021 & 2021-2022

 Silvie Vanoosthuyze (ODISEE, BaSO) & Marianne Gees (GO! Handelsschool)
 Studiedag 21 april '22

Boeken troef!

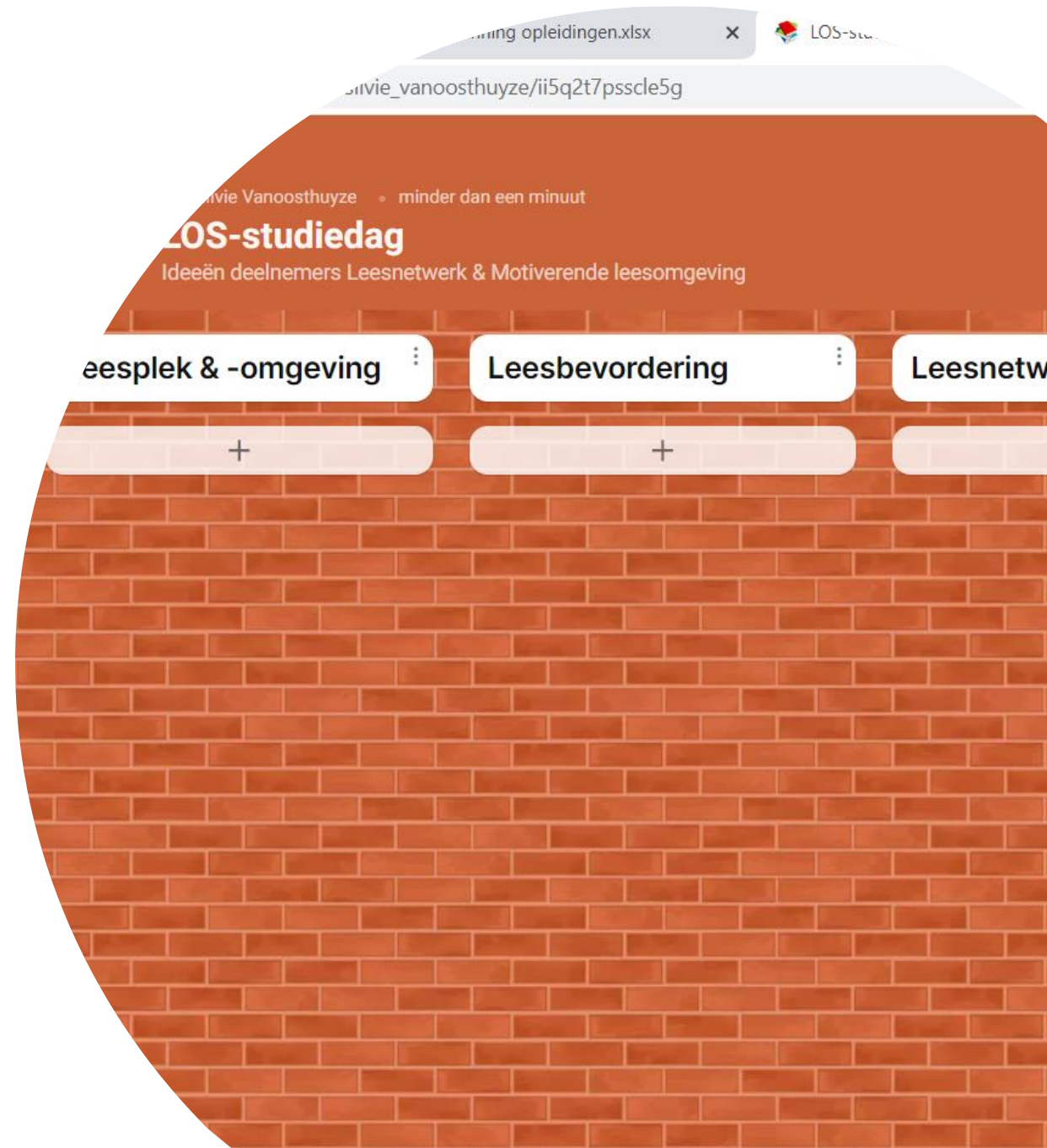
Benieuwd naar andere voorbeelden...

📍 Fysieke leesplek?

📖 Breed leesnetwerk?

📅 Leesbevorderingsacties?

📊 Andere aspecten leesbeleid?

- Partners i.f.v. breed leesnetwerk
(pijler goed leesbeleid)

- Doelen BT!-project

- Acties en accenten PJ 1 & PJ2

Troeven & struikelblokken (tot nu toe)

Boeken troef!

Externe partners (klik door voor meer informatie)

HET
LEZERS
COLLECTIEF

Boeken troef!

22 Schoolteams – 7 kleuter, 7 lager, 8 secundair

- Partners i.f.v. breed leesnetwerk
(pijler goed leesbeleid)

Doelen BT!-project

- Acties en accenten PJ 1 & PJ2

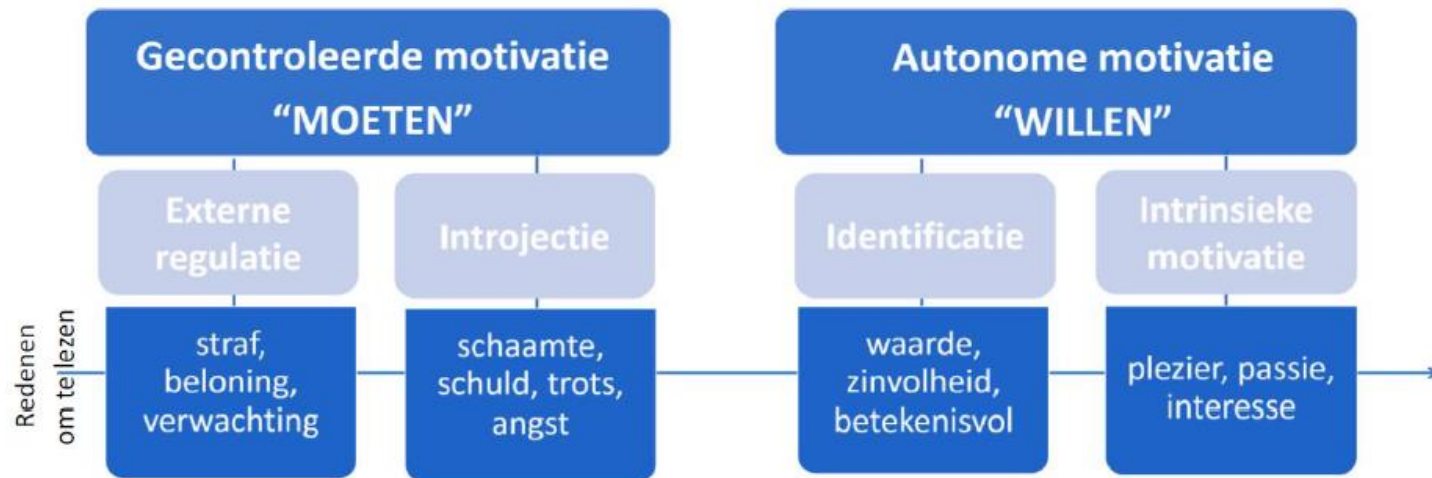
Troeven & struikelblokken (tot nu toe)

Centrale doelstelling: autonome leesmotivatie

MOTIVATIETYPES

Redenen om te lezen

Motivatietypes volgens de Zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 2000; Vansteenkiste, Sierens, Soenens, & Lens, 2007)

Waarom werken rond autonome leesmotivatie?

MOTIVATIETYPES

Autonome leesmotivatie
“WILLEN”

- ✓ Meer leesbetrokkenheid
- ✓ Hogere leesfrequentie
- ✓ Betere begrijpend leesvaardigheden

Gecontroleerde leesmotivatie
“MOETEN”

- ✓ Lagere leesfrequentie
- ✓ Zwakkere begrijpend leesvaardigheden

Partners i.f.v. breed leesnetwerk
(pijler goed leesbeleid)

Doelen BT!-project

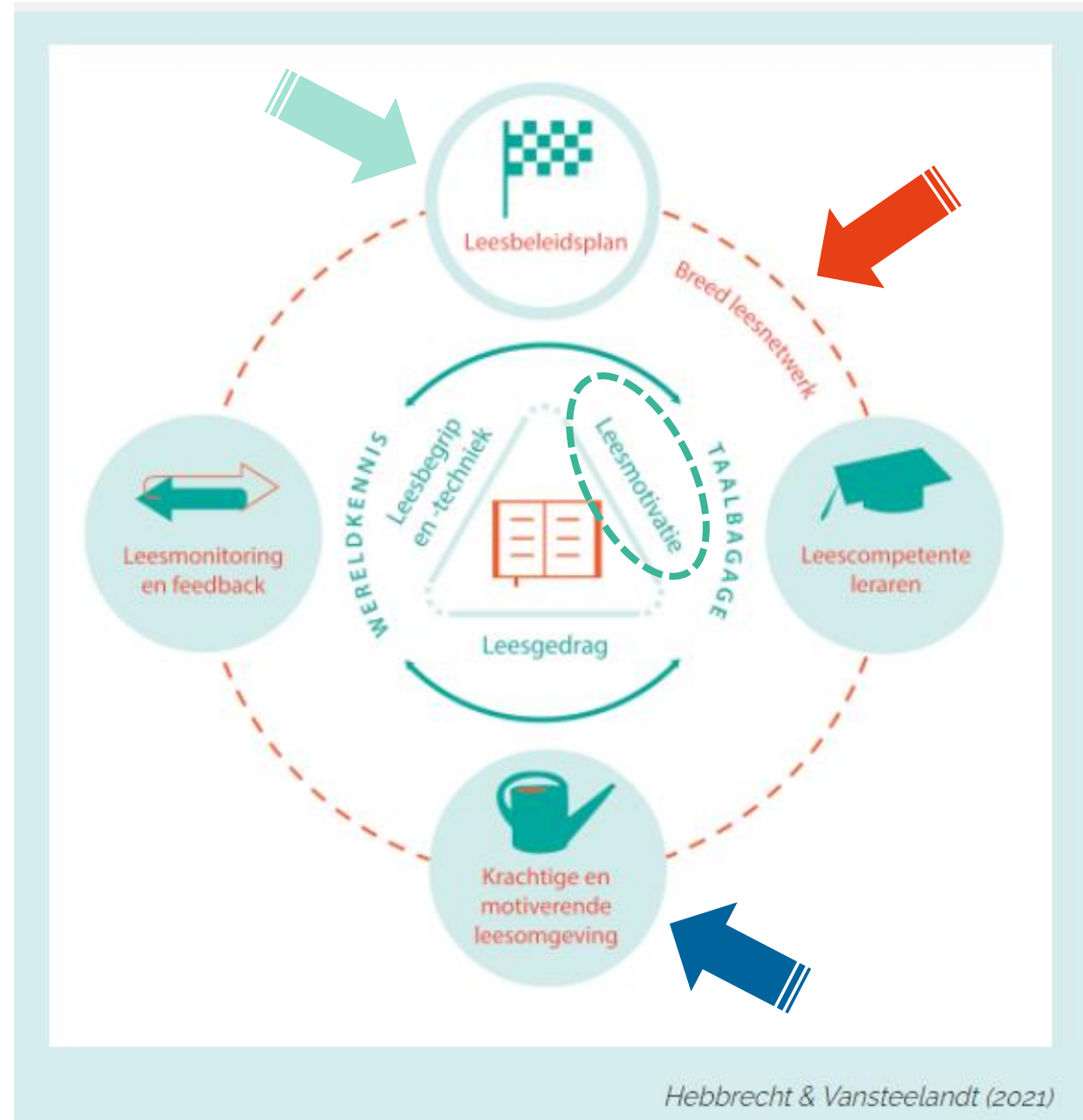
Acties en accenten PJ 1 & PJ2

Troeven & struikelblokken (tot nu toe)

Acties

- ▣ Opstart of bijsturing van (bestaand) leesbeleid (als onderdeel talenbeleid)
- ▣ Acties voor 2 pijlers leesbeleid
  - Visie, doelen en acties of leesbeleidsplan
  - Effectieve leesdidactiek doorheen het curriculum of leescompetente leraren
  - **KRACHTIGE EN MOTIVERENDE LEESOMGEVING**
  - Leesmonitoring en feedback
  - **Binnen een BREED LEESNETWERK**
- ▣ i.f.v. opkrikken **AUTONOME LEESMOTIVATIE**

Boeken troef!

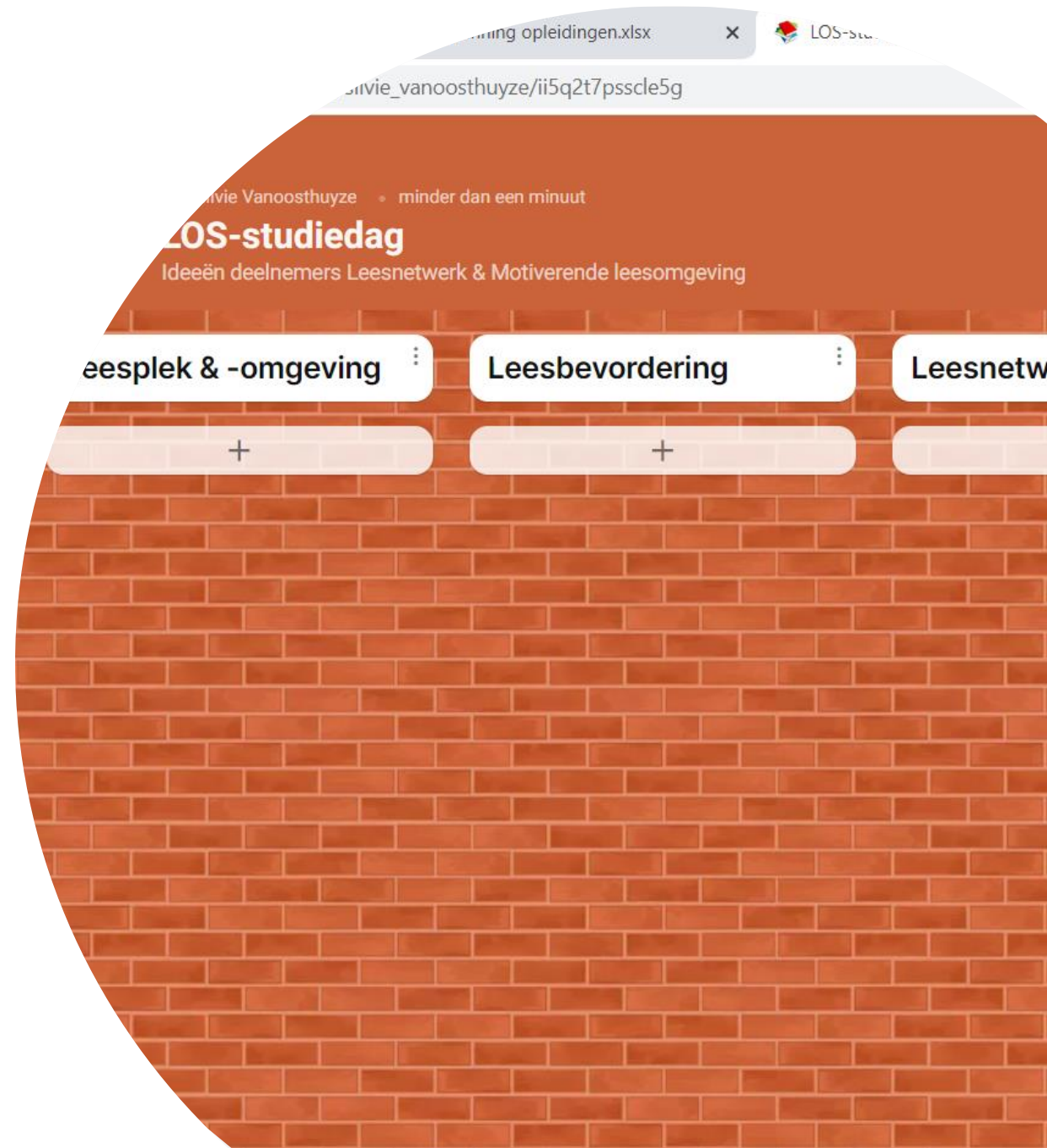
Benieuwd naar andere voorbeelden...

📍 Fysieke leesplek?

📖 Breed leesnetwerk?

📅 Leesbevorderingsacties?

📊 Andere aspecten leesbeleid?

1

Leesbeleid

Leesfoto of **BS leesbeleid**
in kaart brengen a.h.v. de

[Leesscan](#)

&

team sensibiliseren

2

Leesomgeving

Fysieke leesplek(ken) en
leesprikkelende
omgeving

&

**Leesbevorderende
initiatieven**

3

Leesnetwerk

Op school – leesteam
&

Met externe partners –
ouders, bib, leerlingen,
CANON (o.a.
[Poëziesterren](#)),
Lezerscollectief...

Leeshoek in de bib SVI Gijzegem

Projectjaar 1

- ▣ Infosessie 1 - leesbeleid
- ▣ Beginsituatie(analyse) a.h.v. de [Leesscan](#)
  - Bespreking analyse alle domeinen
  - Acties op BT!-terreinen formuleren
- ▣ Infosessie 2 – wat doet het boek?
- ▣ Acties Leesomgeving & Leesnetwerk
  - Sowieso: fysieke leesplek inrichten
  - Sowieso: opleiding tot leesbegeleider (LC) Samen Lezen ([Het Lezerscollectief](#))
  - Naast: schoolspecifieke acties
- ▣ Intervisie en overleg met bibs

Boeken troef!

Voorbeelden van acties

- ▣ Schoolbib herinrichten en/of leesplek verrijken met boekenbox bib (lange uitleen)
- ▣ Leesvoorkeuren leerlingen in kaart brengen
- ▣ [Leesniveautest](#) (Theo Witte)
- ▣ Bibbezoek
- ▣ [Poëziesterren](#) 1ste en 2de graad s.o. (2-jaarlijks)
- ▣ Instagram **leesliving** – #op het nachtkastje van... (leerkracht X) naast andere posts (boekentips, interviews, hoe boeken uitleenen en terugbrengen)
- ▣ Voorleesmomenten
- ▣ (auteurslezing ... *coronaroet*)
- ▣ Samen Lezen met In ... *coronaroet* → P2)

Instagram

Search

leesliving Message Profile Dropdown More

66 posts 206 followers 79 following

Leesliving Lyceum Aalst
 Ontdek ons gezellig leesplekje. Voor tweede en derde graad, Lyceum Aalst.
 Followed by jaantje_verbruggen

Boeken ind... Leestips ser... Hoe ontlen... #nachtkastj...

POSTS REELS VIDEOS TAGGED

leesliving • Following

leesliving Heb jij meneer Smekens al eens "Ka.. me.. ha.. me.. ha" horen zeggen? Wij alleszins wel, want deze zin komt uit een manga/anime die meneer zeer leuk vindt.

Dragon ball Z is ook zeer geliefd bij Emmanuella (6Humb) als men haar en meneer Smekens zou laten praten over manga kunnen ze er wel uren over doorvertellen. Dus ipv lange gesprekken werd er een duel gehouden ... meneer Smekens vs Emmanuella. Uiteraard was er hier ook een verliezer bij, wat jammer is. Wie? 🤔

Ziehier hun favoriete personages: Meneer Smekens als Goku, en Emmanuella als Vegeta.

Ben jij team Goku of vegeta?

3h

nathallepenning VEGETA!!

2h 2 likes Reply

35 likes 3 HOURS AGO

Add a comment...

Samen Lezen in de praktijk

*Om het bestaan van Le Club en het leesplezier mee uit te dragen schakelden we de 11 vijfdejaars van **Onthaal en Public Relations** in. Ze zijn **het ideale promoteam!** De klas stelde een PR-plan op met doelstellingen voor 2 schooljaren. Ze ontwierpen een logo, affiche, koffiemokken... Er zijn ook ideeën voor een Instagrampagina, bookmarks en een promotour langs alle klassen.”*

**Marianne Gees, leerkracht 3de graad GO Handelsschool
Aalst**

Samen Lezen in de praktijk

“Want hoe vaker je boeken ziet en verhalen hoort, hoe gemakkelijker je er ook naar grijpt”, zegt een leerling. “Onze les Engels gaat hier door en hebben we 5 minuten over, dan mogen we altijd eens snuisteren. Hier ervaren we geen drempels om een boek ter hand te nemen.”

Leerling GO Handelsschool Aalst over ‘Le club’ (leesplek)

Voorbeelden van acties

- ▣ Opleiding van min. 1 leerkracht tot leesbegeleider → Samen lezen met leerlingen

Maar...

- ▣ Wat is Samen Lezen?
  - Shared Reading TRO, Liverpool
  - Samen Lezen Vlaanderen
  - Zie o.a. de video [Samen Lezen in Beeld](#)

Omdat ik geloof dat Samen Lezen
er is voor iedereen.

Duolezen in Regina Assumpta Anderlecht

Projectjaar 2

- ▣ Opstart PJ 2 – actieplan overlopen & bijsturen
- ▣ Opstart leesgroepen met de leerlingen

Samen Lezen in de praktijk

*Je merkt met deze methode wel snel hoe sterk leerlingen in woordenschat en begrijpend lezen zijn. Maar voor mij schuilt de grootste kracht ervan toch in **het gesprek** dat zo'n tekst uitlokt. En in de tijd die er is om iets **opnieuw te lezen**, om er rustig een **mening** over te formuleren die **niet juist of fout** is. In de klas moet het meer vooruitgaan. Onze eerste ervaringen zijn in elk geval heel positief. Bij leerlingen, leraren en ook bij mij.*

Daphne Gembella, pedagogisch directeur 1ste graad
Lucerna, campus
INNOVA

Duolezen in Regina Assumpta Anderlecht

Projectjaar 2

- ▣ Opstart PJ 2 – actieplan overlopen & bijsturen
- ▣ Opstart leesgroepen met de leerlingen
- ▣ Opleiding In tot boekentroevers
- ▣ Opstart leesduo's TRoever-PRoever
- ▣ Intervisie met TRoevers
- ▣ Slotweek – BT!-acties in de kijker
- ▣ Gezamenlijke, afsluitende intervisie
- ▣ Leesscan (begin jaar 3)

- **Opleiding** in een informele, gezellige setting – ½ dag
- **Oudere leerlingen lezen voor aan jongere leerlingen**
- ▼ **# mogelijkheden** – min. 5 sessies, 20' à 30'/sessie
- ▤ **Coördinator** helpt – indien nodig – bij de voorbereiding

■ Materiaal voor leerlingen

- Voorleesteksten doelgroep (gedichten en korte voorleesfragmenten)
- Tips & Tricks
- Stappenplan
- Vragenkaart
- Leesfiche (in te vullen per sessie)
- Leeskaart (sticker / sessie)
  - Motivatie jongere kinderen
  - In te ruilen voor een Troeversdiploma

■ Volgend jaar: coördinator leidt nieuwe Troevers op

- Materiaal van de In + extra materiaal (brief Troevers gezocht, Proevers gezocht, checklist, oefeningen...)

Tips & tricks

Straks is het zover! Jij, als opgeleide Troever, wil de school meer van jou verwachten? Vooral dat bespreekt. Hieronder enkele handige tips.

Een goede Boekentroevertroef is in

... op voorhand nadenkt over e

- De VRAAG-kaart kan je helpen

... met veel enthousiasme e

- Je leest luid genoeg.
- Je leest niet te snel.
- Je leest met intonatie.
- Je maakt er geen toelichting van.

... goed kan luisteren na

- Je maakt oogcontact.
- Je knikt dat je het begrijpt.
- Je humt om aan te geven dat je het leuk vindt.
- Je laat de ander weten dat je het leuk vindt.
- Je begint niet over te praten.

... samen met de Boekentroevertroef

- Je stelt enkele vragen.
- Je geeft de Boekentroevertroef feedback.
- Je nodigt de Boekentroevertroef uit om vragen te stellen.
- Je vraagt om feedback.
- Je vertelt wat de Boekentroevertroef leuk vindt.
- Je vertelt wat de Boekentroevertroef moeilijk vindt.

Vind je zelf nog ideeën?

.....
.....
.....

Stappenplan

Dit stappenplan - met daarin de 5 G's - moeten je helpen het Samen Lezen voor te bereiden en te begeleiden. Heb je toch nog een vraag? Aarzel dan niet de begeleidende leerkracht om te vragen.

Ik bereid me goed voor

1. Ik zoek een tekst die ik zelf leuk, goed, grappig of interessant vind en zorg voor een kopie van een tweede exemplaar.
2. Ik oefen de tekst eens luidop.
3. Ik denk na over de vragen die ik zou kunnen stellen. Zie Vraagkaart.

Ik lees voor en denk aan de 5 G's

1. **GEZELLIG**
Ik of de leerkracht zorgt voor een gezellige sfeer: thee, een koekje, een knusse zetel, een sfeerlamp, een gezellige leeshoek...
2. **GROET**
Ik zorg dat de Boekentroevertroef even kan vertellen over zijn/haar dag op school. Ondertussen drinken we onze thee, eten we een koekje... Ik vertel welk verhaal, gedicht of prentenboek we vandaag zullen lezen en wie de tekst geschreven heeft.
3. **GRAAG LEZEN**
Ik lees de tekst hardop en met gevoel voor. Een gedicht lees ik tweemaal voor, een verhaal of prentenboek éénmaal, maar ik pauzeer tussenin. Als ik merk dat de Boekentroevertroef afgeleid is, wijs ik op een detail in het prentenboek, stel ik nog een extra vraag of vertel ik zelf iets bij de tekst. Ik blijf enthousiast! En wie weet wil de Boekentroevertroef zelf wel verder lezen, een stukje opnieuw lezen?

4. GESPREK

Ik stel tijdens of na het lezen enkele vragen. Ik luister goed naar wat de Boekentroevertroef vertelt en deden. Ik wil weten wat hij /zij grappig, vervelend, leuk, vreemd of moeilijk vond. Ik vertel ook wat ik dacht en voelde bij de tekst.

5. GOED GEVOEL

Ik stel open vragen. Ik stel geen weetvragen. Ik reageer positief op vragen of opmerkingen van de Boekentroevertroef en probeer 'schouderklopjes' te geven. Bij Samen Lezen bestaan er geen foute antwoorden.

Ik sluit het Samen Lezen af

1. We vullen samen de leesfiche in.
2. We ruilen samen op.

Boeken troef!

Duolezen in de praktijk

▣ Structureel in het lessenrooster

- Bv. Campus Innova, Anderlecht
  - Alle eerstejaars lezen samen binnen de complementaire uren
  - Veel vijfdejaars zijn TRoever
  - Alle tweedejaars krijgen de kans boekenPROever te zijn (1 TR – 2 PR)

SAMEN LEZEN, SAMEN DELEN

Boekentroef Duolezen

EEN VERHAAL LEES JE NIET ALLEEN ...
EEN VERHAAL LAAT JE NIET ZOMAAR LOS ...

VERZAMELEN ROND EEN WARME CHOCOLADEMELK OF
EEN KOPJE THEE MET ZELFGEMAAKTE KOEKJES...

DELEN, EEN VERRIJKEND BABBELTJE HOUDEN, VAN
GEDACHTEN WISSELEN ...

VOEL JE ER IETS VOOR OM OP EIGEN RITME SAMEN TE
KOMEN ROND EEN VERHAAL OF GEDICHT, SCHRIJF JE
DAN SNEL IN
BIJ MEVROUW EL ANGOURI!

(Enkel voor tweede-, vijfde- en zesdejaars)

Boeken troef!

Duolezen in de praktijk

▣ Projectmatig

- Bv. in GO Handelsschool Aalst
  - ▣ Marianne Gees (ankerpersoon BT!)
    - ▾ Samen lezen met eigen leerlingen (Eng & Ndl)
    - ▾ Duolezen met leerlingen s.o. én lagereschoolkinderen
  - ▣ Marianne vertelt over BT!

▣ Tijdens de les of over de middag

- Bv. in BuSO Cardijn, Anderlecht
  - ▣ GOK-lkr samen met leerkracht taal
- Bv. in Leonardocollege, Denderleeuw

GO Handelsschool Aalst
10 u · 🌐

De leerlingen van 6 Secretariaat - Talen volgden vorige maand de opleiding Boekentroef! van [Het Lezerscollectief](#) ism [@odiseecampusaalst](#) en [Utopia](#).

Zij gingen meteen aan de slag met verhalen en gedichten, en gaven voor de 3de keer een talenworkshop aan de leerlingen van de 3de graad van [Basisschool De Krekel](#) in Haaltert.

Deze keer stond de workshop die ze hebben voorbereid in het teken van de jeugdboekenweek. Ze kozen teksten in het Engels, Frans en Nederlands in het thema 'Helden en schurken' en bedachten er gepaste vragen bij. Twee weken geleden lazen ze hun teksten al voor aan hun medeleerlingen. Na een reflectie werden de teksten en vragen aangepast, en trokken we naar basisschool De Krekel. We zagen dat het goed was en dat deze helden ware voorleeshelden zijn.

Onze boekentroevers en boekentroevers hebben heel goed samengewerkt!

Ben jij ook een (voor)leesheld?

[#skillsvoorhetleven](#) [#boekentroef](#)
[@sgrdender](#)
GO Scholengroep 19 Dender
[Het Lezerscollectief](#)

■ **Partners** i.f.v. breed leesnetwerk
(pijler goed leesbeleid)

■ **Doelen BT!-project**

▼ **Acties en accenten PJ 1 & PJ2**

Troeven & struikelblokken (tot nu toe)

Troeven en struikelblokken (tot nu toe)

- **Sensibilisering** leerkrachtenteam
  - Leesscan (per graad of per school)
  - 'sense of urgency'
- Samenwerking met **bibliotheken**
- Samen Lezen= laagdrempelig voor lln – **weg naar boek** ligt open!
- Duolezen = combineerbaar met tal van (bestaande) **projecten** en kan onderwijsniveaus overschrijden
- Duolezen = manier om lln bij **leesnetwerk** te betrekken en hen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid
- **Marianne?**

- Niet-betrokken lkrn overtuigen van belang van leesmotivatie in het licht van leesbegrip
- Samen Lezen = drempel voor lkrn want opleiding wel nodig (*hoe eenvoudig het ook lijkt*)
- Duolezen = veel organisatie, overleg tussen leerkrachten (over graad- of schoolgrenzen heen)
  - BT! Nog vaak binnen eigen school
- BT! Meest succesvol wanneer initiatief van leerkrachten ('trekkers') komt (i.t.t. van bovenaf)
- Geschikte teksten (blijven) vinden
  - Niet elke tekst = SL-tekst
- **Marianne?**

Vragen? Opmerkingen?

Silvie.vanoosthuyze@odisee.be
Marianne.gees@handelsschoolaalst.be

www.lezerscollectief.be &
info@lezerscollectief.be

